

ปัจจัยเอื้อและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
เอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

**Support Factors and Guiline Appropriate for Implementing Strategies Encouraging
Private Enterprise Involement in Basic Education**

พนิดา คลือสวัสดิ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบปัจจัยเอื้อและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้ ประชากรในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มนักวิชาการ กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนเอกชนแบ่งเป็น 3 ประเภท ๆ ละ 2 โรงเรียนรวม 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ที่ประสบความสำเร็จ โรงเรียนเอกชนทั่วไป และโรงเรียนเอกชนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 100 คน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยเอื้อสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้ นโยบายการจัดการศึกษา ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความเสมอภาคในการ ส่งเสริมสนับสนุน การประสานงาน ความยืดหยุ่นในการใช้กฎ ระเบียบต่าง ๆ สำหรับแนวปฏิบัติที่เหมาะสมโดยรวม คือ ควรมีนโยบายการรับนักเรียนของภาครัฐที่ชัดเจนและประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กระทรวงศึกษาธิการควรประสาน และขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรื่องการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ควรมีการพิจารณาอัตราค่าใช้จ่ายรายหัวที่เป็นธรรม การพัฒนาบุคลากรควรคำนึงถึงครูโรงเรียนเอกชนด้วย และกฎหมาย กฎ ระเบียบต่างๆ ควรมีความยืดหยุ่นให้อำนาจในการดำเนินกิจการโรงเรียนเอกชน

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง ปัจจัยเอื้อและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพพล เจนอักษร เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม 73120

Abstract

The purpose of this research was to investigate the support factors and guideline appropriate for implementing strategies encouraging private school involvement in basic education. The population for the interview were nine experts, selected by purposive sampling, then the experts were divided into two groups : administrator and academician. Sampling of this research were six private schools which were categorized into three groups : two successful schools; two adequate schools; and two small sized schools with less than 100 students. The respondents were school administrators and teaching staff. The instruments used were quasi-structured interview and indepth interview.

The results revealed that support factors for implementing strategies encouraging private school involvement in basic education were education management policy ; collaboration from the related sectors ; encouragement equity; coordination; and flexibility from laws, rules, and regulations. Appropriate guideline in general were clear policy on student admission of public schools and informing any concerns that might affect the school. The Ministry of Education should coordinate and ask for collaboration from the related sectors concerning tax deduction or tax exemption. Payment rate of educational sectors should be fairly considered. Human Resource Development should also include teachers of private schools. Laws, rules, and regulations should be flexible enough to facilitate private school's operation.

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยนั้น เอกชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งในการให้บริการการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่รัฐไม่สามารถจัดได้ หรือ จัดได้ไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านทรัพยากรของรัฐ ซึ่งในปีการศึกษา 2548 เอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนร้อยละ 16 (กระทรวงศึกษาธิการ 2549 : 7) ซึ่งการที่เอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษานั้น เนื่องมาจากบทบัญญัติทางกฎหมายได้เอื้อต่อการให้ภาคเอกชนมาลงทุนด้านการศึกษา จะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 43-46 ได้กำหนดเรื่องการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนไว้เป็นการเฉพาะสรุปได้ว่า การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ สามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับ ทุกประเภท โดยรัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษามีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) 2547 : 27-29) ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้เอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล แต่เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเอกชนจากอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน พบว่า สัดส่วน จำนวนนักเรียนโรงเรียนเอกชน กับนักเรียนในโรงเรียนของรัฐมีแนวโน้มลดลงในการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้มีการดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์และมาตรการเพื่อการมีส่วนร่วมในการ

จัดการศึกษาโดยคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา ได้ศึกษาและจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชน ชุมชนและเอกชนในการจัดการศึกษา เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2546 และวันที่ 2 ธันวาคม 2546 นอกจากนี้ใน Roadmap การปฏิรูปการศึกษาไทย พ.ศ.2548 - 2551 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของเอกชนไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดมาตรการให้เพิ่มการมีส่วนร่วมของเอกชนให้สูงขึ้นเป็นร้อยละ 25 ในส่วนของทิศทางการปฏิรูปการศึกษา ได้มีการกำหนดให้จัดทำนโยบายส่งเสริมบทบาทของการศึกษาเอกชนที่ครอบคลุมการแก้ปัญหาอุปสรรคด้านกฎหมาย ระเบียบ นโยบาย มาตรการการอุดหนุนและภาษี การปรับปรุงสัดส่วนการจัดการศึกษาโดยรัฐและเอกชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2550 : 1-2)

จากการประมวลและวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการศึกษาเอกชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานปัจจุบันพบว่า มีประเด็นปัญหาสำคัญดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2548 : 11-15) นโยบายของรัฐต่อการมีส่วนร่วมของเอกชน กฎหมาย กฎและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาเอกชน การอุดหนุนด้านการเงินที่ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและไม่เป็นธรรม การขอลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีที่มีการดำเนินการมานานแต่ยังไม่มีการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม โรงเรียนยังต้องรับภาระในเรื่องนี้อยู่ การบรรจุครูต่างชาติที่มีขั้นตอนและเอกสารหลักฐานที่ยุ่งยาก การพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ โรงเรียนส่วนใหญ่ต้องช่วยเหลือตัวเอง

จากสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเอกชนดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยเอื้อและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550 : 15-22) ได้กำหนดไว้เป็น 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 กำหนดมาตรการของภาครัฐที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมเพื่อเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนภาคเอกชนให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ยุทธศาสตร์ที่ 2 สนับสนุนด้านการเงินแก่สถานศึกษาเอกชนให้เหมาะสมและเป็นธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 3 ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีและให้สิทธิประโยชน์แก่สถานศึกษาเอกชน ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และยุทธศาสตร์ที่ 5 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาเอกชน เพื่อศึกษาภาพอนาคตในการบริหารจัดการการศึกษาเอกชนและเพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอกชนสามารถเตรียมตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนพัฒนาปรับปรุงให้การศึกษามีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบปัจจัยเอื้อและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษาและพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาเอกชนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

มากยิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ซึ่งมีรายละเอียดและวิธีการในการศึกษา แต่ละขั้นตอนดังนี้

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบปัจจัยเอื้อและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษาและพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาเอกชนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มนักวิชาการ กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนเอกชนแบ่งเป็น 3 ประเภท ๆ ละ 2 โรงเรียน รวม 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ที่ประสบความสำเร็จ โรงเรียนเอกชนทั่วไป และโรงเรียนเอกชนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 100 คน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

สรุปผลการวิจัย

จากการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และผลการ สังเกตการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยขอเสนอผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยเอื้อสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ นโยบายการจัดการศึกษา ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความเสมอภาคในการส่งเสริมสนับสนุน การประสานงาน ความยืดหยุ่นในการใช้กฎ ระเบียบต่าง ๆ
2. แนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวม ได้แก่ ควรมีนโยบายการรับนักเรียนของภาครัฐที่ชัดเจน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กระทรวงศึกษาธิการควรประสานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรื่องการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ควรมีการพิจารณาอัตราค่าใช้จ่ายรายหัวที่เป็นธรรม การพัฒนาบุคลากรควรคำนึงถึงครูโรงเรียนเอกชนด้วย และกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ควรมีความยืดหยุ่นให้อำนาจในการดำเนินการโรงเรียนเอกชน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเพื่อทราบปัจจัยเอื้อและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนเอกชน และวิเคราะห์หาปัจจัยเอื้อและแนวปฏิบัติที่เหมาะสม สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยเอื้อสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ นโยบายการจัดการศึกษา ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความเสมอภาคในการส่งเสริมสนับสนุน การประสานงาน ความยืดหยุ่นในการใช้กฎ ระเบียบต่าง ๆ ผลการอภิปรายมีดังนี้

- นโยบายการจัดการศึกษา เป็นปัจจัยเอื้อสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐที่กำหนดว่าเด็กวัยเรียนทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียนมีผลกระทบต่อภาค เอกชนในเรื่องจำนวนนักเรียน ซึ่งภาครัฐจะต้องมีกำหนดสัดส่วนจำนวนนักเรียนภาครัฐและเอกชนให้ชัดเจนและเอื้อให้เอกชนสามารถรับนักเรียนได้ การกำหนดสัดส่วนจำนวนนักเรียนควรแยกเป็นระดับ และควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่การกำหนดเป้าหมายจำนวนนักเรียนภาครัฐ : ภาคเอกชน ควรแยกเป็นรายจังหวัด และในการเปลี่ยนแปลงนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐที่มีผลกระทบต่อเอกชน ควรมีการแจ้งให้เอกชนทราบเพื่อวางแผนรับสถานการณ์ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ต้องมีบทบาทเป็น BOI ส่งเสริมการศึกษาเอกชนโดยเฉพาะ และควรมีการทำวิจัยว่าเอกชนควรไปลงทุนในพื้นที่ใด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเพิ่มสัดส่วนจำนวนผู้เรียนของภาครัฐ : เอกชน ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป็นเรื่องยาก ประกอบกับสภาพทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองนักเรียนในปัจจุบัน ทำให้จำนวนนักเรียนโรงเรียนเอกชนลดลง ส่งผลกระทบถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เพราะการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเอกชนหมายถึงจะต้องอยู่รอดและมีกำไรบ้าง สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2551 ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า การที่จะให้เอกชนไปดูแลเป้าหมายตามสัดส่วนจำนวนนักเรียนตามที่สภาการศึกษากำหนดไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะเป้าหมายตัวเลขที่กำหนดไว้นั้น ในความเป็นจริงยังไม่กระเตื้องยังเหมือนเดิม อาจจะต้องช่วยกันดูแลปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ว่าจะไปส่งเสริมอะไรได้บ้าง และจะต้องดูที่มาตราการป้องกันการที่จะต้องมีการยุบเลิกหรือเลิกกิจการโรงเรียนเอกชน การรักษาโรงเรียนเอกชนที่ตั้งอยู่ให้ดำรงกิจการต่อไปได้ และส่งเสริมให้มีการรับนักเรียนเพิ่มมากขึ้น นโยบายในเรื่องการรับนักเรียนของรัฐต้องชัดเจนและดูว่าตรงไหนเป็นอุปสรรคและต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่จัดการศึกษา การเพิ่มจำนวนนักเรียนของเอกชน ควรเป็นความสมัครใจ คือเป็นการให้บริการที่ตรงตามความต้องการของผู้ปกครอง ในส่วนที่รัฐไม่สามารถจัดให้ได้น่าจะเป็นจุดขายที่ดี เพราะโรงเรียนเอกชนที่เป็นโรงเรียนขอดนิยม ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานไปเรียน แสดงว่าคุณภาพเป็นตัวตัดสินใจ การที่เราไม่สามารถเพิ่มจำนวนนักเรียนได้ แสดงว่าเรามีคุณภาพอยู่ในระดับหนึ่งจึงเพิ่มจำนวนไม่ได้ เราจะต้องไปเพิ่มยุทธศาสตร์ เป็นกลยุทธ์ที่ต้องสร้างความเข้มแข็ง อาจจะต้องดูว่า รัฐจะไปเอื้ออะไรได้บ้าง เช่น การอุดหนุนที่จะช่วยให้ผู้ปกครองมีกำลังที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ นายบัณฑิต ศรีพุทธางกูร ผู้อำนวยการ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2551 กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการ

จะจัดประชุมผู้บริหารหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษา นักวิชาการ และผู้บริหารโรงเรียนเอกชน โดยจะมีสาระสำคัญเกี่ยวกับความร่วมมือจากหน่วยงานและนโยบายการรับนักเรียนว่า ภาครัฐจะมีนโยบายการรับนักเรียนอย่างไร เพื่อให้มีจำนวนนักเรียนโรงเรียนเอกชนเพิ่มขึ้น ไม่ซ้ำซ้อน ถ้าเพิ่มให้เอกชนจัดการศึกษาได้มากเท่าไร รัฐก็จะแบ่งเบาค่าใช้จ่ายได้มากขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อโดเมห์ และอลิวเด่ (Adomeh and Aluede 2007 : 73-79) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ความร่วมมือเพื่อสร้างประโยชน์ของภาครัฐและภาคเอกชนในการให้การศึกษาในประเทศไนจีเรีย พบว่า ความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐในเรื่องนโยบายการศึกษาของประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นเรื่องจำเป็น และเป็นเรื่องของความเท่าเทียมกัน เพราะการศึกษาเป็นการให้บริการทางสังคมซึ่งประเทศมอบให้แก่ประชาชน เมื่อทั้งสองภาคส่วนได้บูรณาการในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนรู้ และต้องค้นหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดความร่วมมือกันเช่นนั้น และพบว่าในประเทศไนจีเรียทั้งสองภาคส่วนได้ร่วมมือกันทางการศึกษาในส่วนย่อย ๆ ลงไป

- ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นปัจจัยเอื้อสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันโรงเรียน เอกชนส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมในเรื่องการพัฒนากุศลกรจากภาครัฐน้อยมากทางโรงเรียนเอกชนหรือ ตัวครูต้องชวนขายด้วยตนเอง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนต้องมีแนวทางในการพัฒนากุศลกรทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน และเสนอให้เป็นนโยบายหรือเป็นมาตรการจูงใจ โดยการร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานใหญ่ ว่าหากจะมีโครงการพัฒนากุศลกรผู้บริหารและครูผู้สอนในเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆ ต้องจัดสรรโควตาให้โรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่ด้วย และหากจะต้องมีค่าใช้จ่ายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถขอรับการสนับสนุนจากโรงเรียนเอกชนได้ เพราะการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ผลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สนั่น แก้วนุช (2549 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถด้วยการจัดอบรม ประชุม สัมมนา ส่งเสริมให้มีการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการสอนเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์กับนักเรียน โดยผู้บริหารต้องใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้บริหารและครูจะต้องมีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คอลเวลล์ และสปิงส์ (Caldwell and Spinks 1990 : 258-263) ที่พบว่า การบริหารโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ คุณภาพทางวิชาการ ความสามารถในการรับการตรวจสอบ การมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม และการมีแผนงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารและครู

- ความเสมอภาคในการส่งเสริมสนับสนุน เป็นปัจจัยเอื้อสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการพิจารณาอัตราค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนภาครัฐควรนำเอาค่าใช้จ่ายด้านอื่น ๆ มาประกอบการพิจารณาด้วย เช่น เงินเดือนครู วัสดุครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รวมทั้งค่าสาธารณูปโภค เพื่อให้เกิด

ความเป็นธรรมกับผู้ดำเนินการโรงเรียนเอกชนที่ต้องลงทุนเองทุกด้าน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาปรับเพิ่มค่าใช้จ่ายรายหัวให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และยกเลิกการกำหนดเพดานค่าเล่าเรียน ให้การอุดหนุนเพิ่มเติมแก่สถานศึกษาเอกชนขนาดเล็กและสถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาสและพิการ และมีมาตรการลงโทษสถานศึกษาเอกชนที่เจตนาทุจริตในการเบิกเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว ปรับปรุงระเบียบและหลักเกณฑ์ในการกู้ยืมเงินกองทุน เพื่อให้โรงเรียนสามารถกู้ยืมเงินดอกเบี้ยต่ำไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาและปรับลดหนี้เดิม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความเสมอภาคทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับความเป็นธรรมทางการศึกษา (educational equity) ความเสมอภาคส่วนใหญ่จะมองความเสมอภาคในด้านโอกาสกับด้านคุณภาพทางการศึกษา ส่วนความเป็นธรรมทางการศึกษามักจะมองไปที่ความเป็นธรรมด้านการจัดสรรทรัพยากร ความเป็นธรรมด้านการสนับสนุนจากรัฐในเรื่องการพิจารณาเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน รัฐจะต้องพิจารณาให้เหมาะสม เพราะนักเรียนคนหนึ่งถ้าเรียนในโรงเรียนของรัฐไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่เข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนจะต้องเสียค่าใช้จ่าย ปัจจุบันค่าใช้จ่ายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนของรัฐและเอกชนจะได้รับเท่ากัน แต่เอกชนจะได้เพิ่มในส่วนของเงินเดือนครู ถ้าโรงเรียนเอกชนมีนักเรียนน้อย ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จะสูงจะบริหารจัดการลำบาก โรงเรียนใหญ่ๆ เองก็มีปัญหาการคิดค่าเล่าเรียน เรื่องการบริหารจัดการ สำหรับค่าใช้จ่ายรายหัวที่รัฐจัดให้ปัจจุบันเป็นค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย ถ้าไปเรียนในโรงเรียนเอกชนซึ่งเงินของโรงเรียนเองค่าใช้จ่ายต่อหัวจะสูงกว่านี้ หรือในโรงเรียนขนาดเล็กก็อาจมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่านี้ สอดคล้องกับการจัดการศึกษาเอกชนในประเทศเยอรมัน ทุกรัฐที่ให้เงินอุดหนุนทั่วไป (regular subsidies) แก่โรงเรียนเอกชน นั่นคือ เงินอุดหนุนสำหรับค่าใช้จ่ายปัจจุบัน (สำหรับบุคลากรและอื่นๆ) โรงเรียนเอกชนได้รับเงินแบบเงินก้อน (lump sum) ซึ่งคำนวณบนพื้นฐานของดัชนีสถิติ และต่างกันตามประเภทโรงเรียนหรือการให้เงินช่วยเหลือเทียบเป็นร้อยละของค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ต้องระบุรายละเอียดในแต่ละโรงเรียนหรือในแต่ละกรณีโดยใช้ต้นทุนของโรงเรียน รัฐประกอบเป็น “เกณฑ์อ้างอิง” หลัก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2549 : 43-48) ดังนั้น โรงเรียนที่ต้องการเน้นเรื่องคุณภาพต้องหาทางเพิ่มรายได้ด้วยวิธีการต่างๆ ที่ไม่ขัดต่อระเบียบของทางราชการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิคเตอร์ ยู (Victor YU 2009 : 718-719) ศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในประเทศสิงคโปร์ พบว่า เป้าหมายทาง ด้านการเงิน (เศรษฐกิจ) เป็นเป้าหมายหลักที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึง การเพิ่มงบประมาณมีความสำคัญเทียบเท่ากับคุณภาพทางด้านการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

- การประสานงาน เป็นปัจจัยเอื้อสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนต้องมีการเรื่องค่าใช้จ่ายจำนวนมาก และจะต้องบริหารจัดการงบประมาณที่โรงเรียนได้รับการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน เงินอุดหนุนรายหัว เพื่อนำมาจ่ายเป็นเงินเดือนครู ค่าวัสดุการศึกษา ค่าสาธารณูปโภค ค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งต้องจ่ายในอัตราปกติ หรือในบางแห่งต้องจ่ายภาษีต่าง ๆ ในอัตรา

การดำเนินธุรกิจอื่นๆ ถ้าโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนมากพออาจไม่มีผลกระทบใดๆ แต่ถ้าโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนน้อยงบประมาณที่ได้จากรับจากทุกส่วนอาจไม่เพียงพอในการบริหารจัดการ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน ต้องช่วยเหลือให้โรงเรียนเอกชนสามารถลดค่าใช้จ่ายในทุกด้านที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนของโรงเรียน เช่น การขอลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีโรงเรียนและที่ดิน การยกเว้นอากรนำเข้าครุภัณฑ์ทางการศึกษา โดยต้องขอความร่วมมือและประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม จะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของโรงเรียนเอกชนได้มาก การเก็บภาษีปัจจุบันขึ้นอยู่กับแต่ละท้องถิ่นจัดเก็บ การขอยกเว้นอาจเป็นไปได้ยาก เราทำได้เพียงขอลดหย่อนในอัตราต่ำสุดซึ่งในความเป็นจริงองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งก็ไม่ยอมลดหย่อนให้ อยู่ที่กระทรวงมหาดไทยที่จะต้องออกกฎหมาย มารองรับในเรื่องนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮาร์มมารนี และคณะ (Hammami, Ruhashyankiko and Yehoue 2006 : 1-39) จาก International Monetary Fund (IMF) ได้ทำการวิจัยเรื่องข้อตกลงของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในภาพรวม พบว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน มีแนวโน้มที่จะเป็นที่แพร่หลายในหลายประเทศที่รัฐบาลมีปัญหาต้องแบกรับ ภาระอย่างหนัก และพบว่า ระบบเศรษฐกิจขนาดใหญ่มีความจำเป็นต่อความร่วมมือระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน สถาบันที่มีการคอร์ปชั่นน้อยและมีกฎเกณฑ์หรือนโยบายที่มีประสิทธิภาพจะสามารถช่วยเหลือหรือสนับสนุนโครงการความร่วมมือระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนได้มากกว่า

- ความยืดหยุ่นในการใช้กฎ และระเบียบต่างๆ เป็นปัจจัยเอื้อสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน พ.ศ.2550 หลังจากที่มีการประกาศใช้ ปรากฏว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ ซึ่งหลายฝ่ายเห็นว่าการแก้ไขหลายมาตรา เช่น เรื่องการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน หรือทรัพย์สินอื่น ๆ ให้เป็นของโรงเรียนในระบบที่เป็นนิติบุคคล เรื่องที่กำหนดให้คณะกรรมการบริหารจัดการผลประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินกิจการของโรงเรียนในระบบให้แก่โรงเรียน เรื่องค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียม อื่นที่ระบุว่าโรงเรียนสามารถกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นได้ จะต้องมีการผ่อนผันการบังคับใช้หรือมีการแก้ไขรายละเอียดในมาตรานั้น ๆ บทบาทในการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของภาครัฐ ทำให้ภาคเอกชนไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายและการบัญญัติกฎหมาย ระเบียบและแนวปฏิบัติต่างๆ จึงทำให้กฎหมายและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่นำมาใช้มิมุมมองการจัดการศึกษาเอกชนเหมือนกับภาครัฐ เช่น ประเด็นของการบังคับให้โรงเรียนเอกชนเป็นนิติบุคคล โดยโรงเรียนจะต้องโอนทรัพย์สินโดยเฉพาะที่ดินและตัวอาคารให้เป็นของนิติบุคคล จนต้องนำกลับไปทบทวนบทบัญญัติใหม่ และในเรื่องของกรรมการสถานศึกษาที่นำมาใช้กับโรงเรียนเอกชนนั้น เป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนของรัฐมากกว่าโรงเรียนเอกชน เพราะการตัดสินใจ

แต่ละเรื่องมีผลได้ผลเสียกับผู้ลงทุนเป็นอย่างมาก กรรมการอื่น ๆ มีผลได้เสียแต่เพียงเล็กน้อย ดังนั้นผู้ที่ลงทุนน่าจะเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจในกิจการมากกว่า อีกทั้งยังจะต้องประสานผลประโยชน์ของทุกฝ่ายให้ลงตัวและเป็นที่ยอมรับ ดังนั้นโรงเรียนเอกชนบางแห่งจึงเล็งไปใช้วิธีการสรรหาคณะกรรมการที่เจ้าของไว้วางใจ เพื่อให้เกิดความสบายใจในการดำเนินงานและเป็นไปตามที่รัฐกำหนดมา และตามรัฐธรรมนูญปี 2540 ที่ได้กำหนดไว้ใน มาตรา 81 ว่า “ในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเอกชน จัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐและรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม” และในหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 43 “การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยรัฐเป็นผู้กำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา” มาตรา 45 “ให้รัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา” และใน มาตรา 46 “รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการ ยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษา แก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐาน และสามารถพึ่งตนเองได้” ในการรับนักเรียนของภาคเอกชนโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งเป็นโรงเรียนยอดนิยมไม่สามารถรับนักเรียนใน แต่ละห้องเรียนมากกว่าที่ได้รับการอนุญาต เพราะส่วนที่เกินจะไม่ได้รับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว ขณะที่โรงเรียนของรัฐสามารถรับนักเรียนได้ตลอดเวลาจำนวนนักเรียนต่อห้อง ซึ่งมีผลต่อคุณภาพการเรียนของผู้เรียน ประกอบกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรับนักเรียน การขอรับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวไม่เอื้อให้โรงเรียนเอกชนที่มีคุณภาพรับนักเรียนเกินได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ โจชิ (Joshee 1994 : Abstracts) ที่ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องการอิสระในการตัดสินใจเพื่อบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ดี ภาครัฐและเอกชนต้องทำความเข้าใจในบทบาทของตนต่อโรงเรียนจึงจะสามารถช่วยเหลือโรงเรียนได้ และพบว่าคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนดีกว่าโรงเรียนรัฐบาลในภาพรวม แม้ว่าจะไม่มีความแตกต่างทางนัยสำคัญว่าครูของโรงเรียนรัฐบาลจะมีคุณภาพและได้รับการอบรมมากกว่าครูในโรงเรียนเอกชน และ ผู้ปกครองต้องจ่ายค่าธรรมเนียมต่าง ๆ สูงกว่าโรงเรียนของรัฐ แต่ผู้ปกครองต่างนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในโรงเรียนเอกชนมากกว่า และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สงขลา วิชัยทัศะ (2546 : 8) กล่าวว่า การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก็ต่อเมื่อกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ และให้อำนาจอิสระในการบริหารทั้งด้านการคลัง การบริหารบุคคล และการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะ นอกจากนั้น สุรพล นิธิไกรพนธ์ (2546 : 8) กล่าวถึงความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียนสรุปได้ว่า เมื่อโรงเรียนเป็นอิสระอยู่แล้วอยู่ ๆ มาเติมให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้น จะทำให้โรงเรียนเปลี่ยนอะไรบ้างหรือไม่ คำตอบคือเปลี่ยนไปบ้างเหมือนกัน หลักการเดิมในเรื่องความเป็นอิสระไม่เปลี่ยน แต่มีบางประเด็นที่อาจเปลี่ยนไปคืออำนาจในการจัดการทรัพย์สินที่ได้จากการบริจาค

2. แนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า แนวปฏิบัติที่เหมาะสมโดยรวมมีดังนี้ ควรมีนโยบายการรับนักเรียนของภาครัฐที่ชัดเจนและประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กระทรวงศึกษาธิการควรประสานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรื่องการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ควรมีการพิจารณาอัตราค่าใช้จ่ายรายหัวที่เป็นธรรม การพัฒนาบุคลากรควรคำนึงถึงครูโรงเรียนเอกชนด้วย และกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ควรมีความยืดหยุ่นให้อิสรในการดำเนินกิจการโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการศึกษาเอกชนต้องมีคุณภาพมาตรฐานเช่นเดียวกับการจัดการศึกษาภาครัฐและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ ภาครัฐและเอกชนจะต้องร่วมมือกันในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาที่เหมาะสม และเร่งดำเนินการในการให้ความช่วยเหลือภาคเอกชนในเรื่องการลดหย่อนภาษีให้เป็นรูปธรรมโดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ความช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำด้านวิชาการแก่โรงเรียนเอกชนเช่นเดียวกับโรงเรียนภาครัฐ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ครอกซ์และโดฟ (David de la Croix and Matthias Doepke 2002 : Abstracts) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสาระอันเป็นประโยชน์ที่แตกต่างกันของการศึกษาของรัฐกับเอกชน พบว่า ข้อดีของโครงสร้างระบบการศึกษาที่แตกต่างกันว่าเป็นเรื่องการตัดสินใจร่วมกันของผู้ปกครองที่สนใจความสมบูรณ์และการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาเปรียบเทียบการให้การศึกษารัฐและภาคเอกชนเพื่อนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจ และความไม่เท่าเทียมกัน และพบว่าการจัดการศึกษาในภาคเอกชนเติบโตสูงขึ้น เมื่อเกิดความไม่เท่าเทียมกันเล็กน้อยในการให้ความสำคัญกับคนในสังคม ในทางตรงข้าม เมื่อความไม่เท่าเทียมกันสูงขึ้น การศึกษารัฐมีการเติบโตสูงขึ้นเพื่อลดความแตกต่างในเรื่องความอุดมสมบูรณ์ ยิ่งกว่านั้น การศึกษารัฐยังนำไปสู่การมีรายได้ที่ใกล้เคียงกัน ขณะที่โรงเรียนเอกชนยังก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันเพิ่มขึ้น จุดเด่นในการศึกษารัฐนี้คือความสำคัญด้านการศึกษาที่แสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างสมบูรณ์เมื่อวิเคราะห์ด้วยนโยบายทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. ภาครัฐไม่ควรขยายการรับนักเรียนมากกว่าแผนการรับนักเรียนปกติ และการกำหนดจำนวนนักเรียนต่อห้องที่มากกว่าเขตพื้นที่กำหนด ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่านักเรียนโรงเรียนเอกชน ดังนั้นในการรับนักเรียนของภาครัฐจึงควรคำนึงถึงอัตราส่วนนักเรียน : ห้อง หรืออัตราครู : ห้อง เช่นเดียวกับภาคเอกชน
2. ภาครัฐควรพิจารณาให้การอุดหนุนโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มขึ้น หรือให้การช่วยเหลือด้านอื่น ๆ เป็นกรณีพิเศษ
3. ภาครัฐควรมอบหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเอกชนนำไปประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดผลอย่างจริงจัง และช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายให้แก่โรงเรียนเอกชน

4. ภาครัฐควรมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเอกชนให้ทัดเทียมกับภาครัฐ และหากไม่มีงบประมาณเพียงพอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถขอเก็บค่าใช้จ่าย บางส่วนจากโรงเรียนเอกชนได้

5. ภาครัฐจึงควรมองภาพของการจัดการศึกษาเอกชนในลักษณะที่เข้ามาช่วยรัฐในการจัดการศึกษามากกว่าที่จะมองว่าเป็นการจัดการศึกษาที่แสวงหาผลกำไร และให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง เพราะถ้าโรงเรียนเอกชนมีจำนวนนักเรียนมากขึ้นเท่าไร รัฐก็จะลดงบประมาณด้านการศึกษาได้มากขึ้นไปด้วย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา

2548. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2549.

สงขลา วิชัยศักดิ์. “บทวิเคราะห์เรื่องสภาพความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีผลกระทบต่อการบริหารการศึกษาอย่างไร.” ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง โรงเรียนนิติบุคคลมิติใหม่ของการบริหารการศึกษา.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2546.

สนั่น แก้วนุช. “ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์, 2549.

สุรพล นิธิไกรพนธ์. “ความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียน.” ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง โรงเรียนนิติบุคคลมิติใหม่ของการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2546.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปและส่งเสริมการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2545.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาปี 2545-2547. กรุงเทพฯ : สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา, 2548.

_____. การศึกษาเอกชนในประเทศไทยที่พัฒนาแล้ว. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2549.

_____. แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด . 2550.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2547.

ภาษาอังกฤษ

- Adomeh, Ilu O.C. and Oyaziwo Aluede. "Harnessing the Gains of Public and Private Cooperation in Education Delivery in Nigeria." Journal of Social Science. 14, 1 (2007) : 73-79.
- Caldwell, B.J. and J.M.Spinks. The Self-Managing School. London : Taylor and Francic (Printers) Ltd., 1990.
- Croix, David de la. and Matthias Doepke. "Public versus Private Education when Differential Fertility Matters." (April 1, 2002). California Center for Population Research. On-Line Working Paper Series. Paper CCPR-001-02. <http://repositories.cdlib.org/ccpr/olwp/CCPR-001-02>
- Hammami, Mona. Jean-François Ruhashyankiko and Etienne B. Baba Yehoue. "Determinants of Public-Private Partnerships in Infrastructure." MF Working Paper No.06/99 (April 2006) : 1-39. <http://ssrn.com/abstract=902765>
- Joshee, Jeetendra Raj . "Public versus private education: A comparative case study of a public and a private school in Nepal." Electronic Doctoral Dissertations for UMass Amherst. 1(January 1994). <http://scholarworks.umass.edu/dissertations/AAI9434497>.
- Yu, Victor. " Principal Leadership for Private Schools Improvement : The Singapore Perspective." The Journal of International Social Research. 2,6 (Winter 2009) : 718-719.